

Професорка Јелица Новаковић-Лопушина и Белгијанац Свен Петерс обишли београдске кафане и написали књигу на холандском

Ратни дневник

Читалац јој публици у Холандији и Белгији је већ позната као добитник награде фламанског ПЕН-а, за дневник који је у току бомбардовања у одломцима објављиван у часописима Слободна Холандија и белгијском Стандарду. Говори да је у то време открила колико воли да пише на холандском језику и да јој се истовремено јавила мисао како би требало показати ведрију слику живота на овим просторима.

Кафански трибунал

Сталини гости београдских кафана били су помало сумњивачи када би се на вратима њихове „друге куће“ указале две необичне прилике. Она - Јелица Новаковић-Лопушина, професорка Београдског универзитета, шефица Катедре за низоземске студије, он, Свен Петерс, млади белгијанац, такође упослен као лектор на Филолошком факултету БУ.

- Рекла бих да сам им, на први поглед, изгледала као тржишни инспектор - нагађа професорка Јелици.

Међутим, када је Свен поручио ракију, расположење се видно мењало, а тек када ћи открили да су у потрази за подацима и инспирацијом за књигу „Кафански трибунал“, која је пре нешто више од годину дана објављена на холандском језику, нестајала би свака предрасуда. Свен би тада, како то већ иде, нарочио туре, и почињаја је разговор. Људи су се радовали идеји да неко жели да испрочи свету причу о кафанској култу „у Срба“, па су им драге воље излазили у сусрет. Аутори и саговорници у једном су се добро разумели. Јеличина и Свенова идеја била је да осветле Србију другачијим, нејинијим, веселијим тоновима, а гости би често сутерисали: „Напишите нешто лепо“.

ПРОФЕСОРКА, ОТКУД ВИ?

Свен је у време настајања књиге живео у Београду где је радио као лектор на катедри за низоземске студије. Данас преводи „Кафански трибунал“ са холандског на енглески језик и припрема једно спличко дело, али о свом родном Антверпену. Према Јеличининим речима, Свен се лако навикао на одвајаш менталитет, комуникативан је и било је лепо да си њим радити. У шали додаје да јој је ипак лакнужно када се вратио у Антверпен. Промене какве је водио интензиван нордни живот, каже, била је забавна, корисна, јер је тако боље упознала свој град, али често и напорна.

- Обиласак сплавова, дискотека и спличних места здуншио сам прешуптало њему - прича Јелица, дојађући да иако су њени студенти знали за писање „Кафанског трибунала“, сваки пут би се изненадио када би је срели на неком месту нетипичном за професорку.

За наслов „Кафански трибунал“ одлучуји се зато што је „трибунал“ јасна алузија на суд за ратне злочине у Хагу, а њихова намера била је да измене контекст и створе могућност да се о Србији суди и мисли мало другачије, на основу њених кафана и ресторана, на уштрб политике.

И само неколико месеци након што је у Амстердаму одржана промоција књиге, приликом једне шетње Скадарлијом власник кафана „Путујући глумац“ зауставио је ауторе да им представи два странца, једног Холандина и једног Италијана. Холанђанин је свом пријатељу преводио одломак из „Кафанског трибунала“ којим су се послужили као водич кроз српску престоницу. Тако су стигли и до „Путујућег глумца“.

Свен и Јелица у кафани по имени кафана

Наслов је алузија на суд за ратне злочине у Хагу, а намера им је била да измене контекст и створе могућност да се о Србији суди и мисли мало другачије. У бирџузима су мислили да су тржишни инспектори, у легендарним биртијама затицали су кладионице, а весели гости водили су их и кућама

Промоција књиге у Антверпену

Професорка, некафански тип, каже да су се на почетку „мисије“, која је трајала неких седам до осам месеци, врло неискусно, право запутили до места крај Борбине аграде где се налазила тврђава „Прешернова клем“, центар света за некадашње бошеме, међутим тамо не затицено за чиме трагају. Старе бошеме сменили су кладионичари.

- Смејали смо се после када смо читали Нушићеву књигу, писану тридесет година прошлог века, где он говори да нема више правих кафана и да су их смениле банке. Нама се догађало управо исто то. На месту кулачних кафана подигнуте су кладионице. То је, изгледа, циклична појава. Зато је наше прво поглавље и наслочено „Читуље“, а могу рећи да се овај списак проширио данас када пишемо српску верзију „Кафанског трибунала“.

Убрзо склапају да морају да се воде саветима искуснијих. Један гостиничар упућује их у „Херцет Нови“, на врху Скадарске улице, кафну у коју су се преселили стари посетиоци „Прешернове клеми“. И тако даље према упутствима својих саговорника настављају обилазећи два до три бифеа дневно.

- Није нам била идеја да направимо типичан водич за туристе, већ да антрополошким или социолошким приступом представимо садашњи Београд и провод у Београду. Писали смо о местима где се може јести, пити и веселити, али и о људима које тамо затичемо - објашњава Јелица.

Наилазили су на необична места и необичне приче. Госпођа Сека, бивша канцеларијска радница, отворила је врату свог стана, на ћопшу Душанове и Цара Уроша, љубитељима кафана, претворивши га у гостионицу. Када су посетили „Мали корзо“ у Змај Јовинију улици, била је нека слава. Тамо је један старији човек чашпао целу кафану. Испричao им је после како је тај дан за њега значајан, јер се пре много година истог латума упознао са својом бившом женом. Јадао се како она сада слави негде са својом фамилијом, а он је сам. И шта му даље преостаје? Убрзо, како се и очекивало, инсистираје да је да прави домашнин славе угости писце у свом дому.

Бифе „Наши крај“ према речима ауторке, деловао је помало бизарно. Мусав и неутлдан, на лицу Пусенов пејзаж, а са радија звучи састава „Ваја Кондиос“. Привукао их је својим лошим стањем. Чак и када су ушли и осмотрili, каже да су желели да се извивне и одустану од упознавања овог места и „сумњиве“ екипе, која се ту састајала. Међутим, неко од гостите је да из непознатих разлога помислио да Свен зна италијански. Одговор је на радост разводног госта био потврдан и убрзо су развезли причу.

На последњим страницама књиге забележен је списак литературе којом су аутори служили како би употребили своја искуства, али и антологија кафанске поезије, међу којом су се нашли оригинални и преводи Јакшићевих, Дисових, Јевићевих и песама непознатих аутора.

И. Вранешевић